

třetí dějství

Náruživost milostné básně
(Poprask v rezidenci)

Vypravěč:

Kníže Ašikaga Hjóe no Kami Tadajoši, šógunův zástupce v osmi východních provinciích¹³, si nechal nově zbudovat honosný palác. Shromáždila se v něm významná i drobná lenní knížata, nádherně vyšňořená ve svých slavnostních oděvech, jež září do noci jako hvězdy a měsíc nad horou Kurama, rukáv vedle rukávu. Aby je rozptýlili, přicházejí zadní branou herci divadla nó, zatímco hosté přicházejí branou hlavní. Hlavní sloužící, který má za úkol postarat se o ctěné hosty, se do pevnosti dostavuje přesně se sedmým úderem hodin.¹⁴ Autorita, která vyzaruje z válečnických rodů, je vskutku oslnivá. Od strážnice u západní brány se ozývá „ano, ano, ano“ a s grácií za světel pochodní přijíždí Musaši no Kami Kó no Moronao. Dává najevo své postavení a nos nese vysoko, převysoko, až se mu na něm odráží světlo modrá barva jeho roucha s velkým rodinným znakem.¹⁵ V hrudi mu kypí hrdost, okázalá jako do výšky čnicí dvořanská čapka. Svě vazaly nechal porůznu v těch a oněch úřadovnách, jako předvoj ho doprovází jen několik málo sloužících. Hrdost jejich pána se přenáší i na ně, Sagisaka Bannai se naparuje jako volavka, podvodně imitující jeřába.

Bannai:

Řeknu vám, pane, že si dnes stojíte prvotřídně. Prvotřídně! Ať už jde o Enju nebo o Momonoiho, je obvyklé, že halasně vzbuzují povyk. Jejich chování vybočuje z obvyklých mravů asi tak, jako byste vyzvedl štěně na střechu. Taková věc! Taková komedie! Úplně z toho mám pnutí ve slabinách... No ale k tomu je tu ještě jedna, dřívější věc. Enjova žena, paní Kaojo, vám prý dosud nedala odpověď. Neračte se tím rmoutit. Je sice pohledný, ale stejně mi to nejde do hlavy. Co na tom Enjovi vidí! Vy máte odpovědnost plynoucí z vysokého úřadu, pane Moronao, s vámi se přece někdo jako on nemůže měřit!

Moronao:

No tak, no tak, ne tak nahlas! Kaojo má zkrátka manžela. Opakovaně jsem se ji pod záminkou lekcí z poezie snažil přesvědčit, ale dosud mne nevyšlyšela. Doslechl jsem se nicméně, že mezi jejími služebníky je nově přijatá

komorná jménem Karu. Tak tedy tu služtičku zkusím požádat o službičku... Však je tu ještě šance... Kdyby mě Kaojo opravdu nesnášela, vše by donesla manželovi. Ale nic mu neřekla. Jaká radost!

Vypravěč: Tak si v ústraní ve stínu brány, stojící na čtyřech pilířích, notují pán se svým sluhou, a jak tak spolu rozmlouvají, do řeči jim vpadne samuraj povoláný do strážní služby. Přibíhá sem jako velká voda.

Strážný: Seděli jsme zrovna před strážnicí, když se objevil vazal Momonoie Wakasanosukeho, Kakogawa Honzó, a že prý by se chtěl s vámi setkat, pane Moronao. Přijel na rychlém oři až do vaší rezidence, vy jste se ovšem mezitím odebral sem do pevnosti. I tak by se s vámi prý rád setkal. Dostavil se spolu s mnoha dalšími vazaly. Co mu mám říci?

Vypravěč: Bannai ho sotva nechá domluvit, a hned se rozkřikne.

Bannai: Chtít se právě dnes osobně setkat s panem Moronae, který má své povinnosti, je troufalost! Promluví s ním já sám.

Vypravěč: A již kvapí pryč.

Moronao: Počkej, počkej, Bannaii! Však já vím dopodrobna, oč jde. Předevčírem v Curugaoce byl kapitán pokořen, a tak si na mně chce vylít svou zášť. Sám se tím nechce špinit, tak pověřil Honzóa, aby mně, Moronao, válečníkovi s autoritou, srazil hřebínek. Ha ha ha ha ha! Tak abys ještě nepřišel k úhoně, Bannaii! Do sedmého úderu hodin je ještě čas... Zavolejte ho sem... Udělám s ním krátký proces.

Bannai: Dobrá, dobrá... Je to siče pouhý vazal, mějme se ale na pozoru...

Vypravěč: Pán i sluha si navlhčí jílce mečů, paže připravené, a čekají.¹⁶ A jak bylo řečeno, přichází Kakogawa Honzó, na límci upraveného oděvu rodinný znak, přichází zvolna a rozvázně. Dary, které za ním přinášejí sloužící, nechá složit před zraky Moronaa na zem a hluboce se pokloní.

Honzó: Ehm, pokorně žádám pana Moronaa o slyšení... Onehdy byl můj pán, Wakasanosuke, pověřen šógunem Takaudžim významným úřadem. Tak výsostná pocta mého

pána potěšila, byť mu snad ani nepřísluší. Wakasanosuke je pouhý mladík a nemá žádné povědomí o dobrých mravech. Obával se tedy, jak vše dopadne, a tehdy, pane Moronao, jste mu ráčil být v nesčetných záležitostech učitelem a vzorem. Provedl jste ho laskavě různými úskalími, a tak posléze vše vyústilo v dobrý konec a můj pán dostal všem svým povinnostem. Vůbec to ovšem není jeho zásluha. Všichni se velmi radovali z vašeho vlivu, pane Moronao, mým pánem počínaje. I dámy se radovaly, jásal celý dům. Tu radost ani nelze vypovědět. Proto vám chceme za vaše dobrodiní prokázat aspoň nepatrnou úctu. Přijmete-li tyto dary od všech z naší rezidence, bude to pro nás životní pocta. Račte tedy prosím převzít seznam darů.

Vypravěč: A předá listinu Bannaiovi. Ten ji přijme a s podivením rozmotá svitek.

Bannai: (Čte.) Seznam položek. Jedenkrát role hedvábí po třiceti kusech a třicet plátů zlata od choti pana Wakasanošukeho. Jedenkrát dvacet plátů zlata od majordoma Kakogawy Honzóa. Stejně tak deset plátů od kapitána strážce. A stejně tak deset plátů od samurajů.

Vypravěč: Když dočetl, Moronao ani nezavřel ústa, která měl dokořán. Jen na sebe ohromeně pohlížejí, pán a sloužící, a bezradně poulí oči, jako lidé po uplynutí letní slavnosti posledního dne šestého měsíce¹⁷. Vyhlížejí, jako by byli v koncích... Vtom se Moronao opanuje a chopí se slova.

Moronao: No tedy, tedy, tedy... To je ošemetná záležitost... Bannaii, co si počít? He, zatroleně, zatroleně...

Bannai: Věřu, he, když odmítneme, zpronevěříme se vlastnímu záměru, a v první řadě by to byla velká nezdvořilost.

Moronao: Vyučuji sice pravidla etikety, ale přesto si v tomto případě nevím rady. Nedá se nic dělat... Nuže, milý pane Honzó, není v čem vás poučit. Naopak, pan Wakasanosuke je tak zběhlý, že jako žák předčí svého učitele. (Obrátí se k Bannaiovi.) Nu, Bannaii, ujmi se darů a převezmi je... (Obrátí se zpět k Honzóovi a jeho doprovodu.) Ach, je to

- prohřešek proti dobrému tónu, že jsem na cestě a nemohu vás ani pohostit čajem.
- Vypravěč: A zvedne dlaň na pozdrav. Honzó si v duchu pomyslí, že má vyhráno, a uctivě spojí ruce.
- Honzó: Za chvíli hodiny sedmkrát odbijí, omluvte mne tedy. A rače prosím být mému pánovi oporou, zvláště dnes, když se v rezidenci koná slavnost.
- Vypravěč: S tím vstane, ale jeho protějšek ho chytí za rukáv.
- Moronaó: Ale no tak... Vy se snad nepůjdete podívat na dnešní zasedání?
- Honzó: Jsem pouhý vazal poddaný jinému vazalovi, svou účastí na zasedání bych ohrozil pověst svého pána...
- Moronaó: To nic, to nic... Půjdete-li se mnou, Moronaem, nikdo si nedovolí nic namítnout. Nadto by vás pan Wakasanosuke mohl k leččemus potřebovat. Jen se nezdráhejte...
- Vypravěč: Tak zní jeho návrh.
- Honzó: V tom případě si tedy dovolím jít s vámi. Protivit se vaší vůli by bylo koneckonců nezdvofilé. Nuže tedy, až po vás...
- Vypravěč: Následuje toho, který je mu nadřazen, za kovovou maskou tváře skrývá pevné odhodlání, že vykoupí život svého pána. Nemýlí se v počítání čísel na nebeském počítadle – bílá myš, oddaný poddaný, zavázaný vazal věrný své víře. Jeho cesta je přímá jako cesta, po níž následuje svého protivníka branou do rezidence. Netrvá to ani chvíličku, a přichází Enja, kapitán Takasada. I on zanechal své vazaly za sebou a svá nosítka nechal stát na cestě. Samuraj, který je jeho osobním sluhou, Hajano Kanpei, oděný do nových nohavic barvy zetlelého listí zdobených drobným vzorem, s dusotem přichází před bránu rezidence.
- Kanpei: Enja, kapitán Takasada, hlásí svůj příchod do pevnosti!
- Vypravěč: A jak zažádá o přijetí, vyjde z brány strážný.
- Strážný: Již dříve se ohlásil pan Momonoi a právě před chvílí se dostavil pan Moronaó. Račte rychle vstoupit.
- Enja: Kanpei, to už jsou snad všichni zde? Opozdil jsem se, jaká škoda...
- Vypravěč: A spěchá, provázen Kanpeiem, aby předstoupil před Jeho

- Urozenost. Ze zadní části rezidence se ozývají hlasy herců, recitujících repliky během slavnostního představení.
- Sbor: *Na pobřeží v Harimě, v zátocě Takasago, kam jsme přibyli...
V zátocě Takasago, kam jsme přibyli...*¹⁸
- Vypravěč: Zpěvná slova se po větru nesou až před bránu. A vítr vane až do stínu vrby, ze kterého přichází dívka, ladná a luzná nade všechno pomyšlení. Je jí tak osmnáct, devatenáct let a její zašpičatělé úzké obočí působí svěže jako zelené snítky borovice. Je uvyklá chodu přísné domácnosti, hlavu jí halí plachetka a pas má vzadu stažený pásem obi. Doprovází ji sloužící s lucernou, na níž je znak Enjova domu. Zastaví před branou.
- Okaru: *(Obrátí se na svůj doprovod.)* Nu, co chvíli se rozední, oba nás ovšem dovnitř nevpustí... Račte se tedy vzdát a odpočinout si...
- Vypravěč: Sloužící z jejího doprovodu uposlechne jejích slov, přitaká a vrátí se. Dívka nahlédne za bránu... Co asi dělá Kanpei? Chce se s ním přece setkat, má s ním co do činění... A jak se rozhlíží, Kanpei jí zezadu věnuje letmý pohled.
- Kanpei: Jestlipak to není naše Okaru?
- Okaru: Pane Kanpeii! Chtěla jsem se s vámi setkat... To je dobře, že jste tu, to je dobře...
- Kanpei: Inu, je to ale nepatřičné, takhle v noci přijít sama, bez doprovodu...
- Okaru: Ale kdepak, sloužícího, který mne doprovodil, jsem před chvílí poslala zpět. A zůstala jsem tu proto, že mne má paní pověřila úkolem. Prý se s vámi mám setkat, pane Kanpeii, a předat tuto schránku na dopisy do rukou pana kapitána. A ten ji prý, i když je to nenadálá prosba, má ihned předat přímo do rukou pana Moronaa. Tolik jsem vám měla vyřídit. Ale ve všem tom slavnostním zmatku by prý mohlo dojít k omylu, a tak paní nakonec řekla, že tu věc pro dnešní noc nechá být. Já jsem si ale přála setkat se s vámi, a nejsem natolik zaneprázdněná, abych nemohla doručit pár řádek veršů, a tak jsem tedy konečně přiběhla. Jsem z toho celá znavená...

- Vypravěč: A jak mluví, ztěžka oddychuje.
 Kanpei: Nuže tedy, tato schránka na dopisy má být předána z rukou našeho ctihodného pana kapitána panu Moronaovi – není-liž pravda? Tak ji tedy půjdu předat... Počkejte tu zatím, prosím...
- Vypravěč: A zatímco mluví, ozve se zpoza brány volání.
 Hlas: Kanpeii! Kanpeii! Kanpeii! Pan kapitán tě volá! Kanpeii! Kanpeii!
- Kanpei: Ano, ano, ano! Hned jsem tam! To je ale spěchu...
 Vypravěč: Ožene se svými rukávy a je pryč. Vtom se sem vkrádá, jako by lehce našlapoval v zápasnickém ringu, Sagisaka Bannai.
 Bannai: Hledíme, Okaru! Zvlášť příhodný objekt milostné touhy! To já jsem odvolal Kanpeie s tím, že ho volá jeho pán. Jsem mazaný, což? No, jaký jsem? Pan Moronao říká, že by tě chtěl o něco požádat. To já od tebe chci jedno jediné... Právě tebe! Tebe!
- Vypravěč: A chce ji obejmout, dívka se mu ale vytrhne.
 Okaru: Odpusťte si takové obscénnosti! Patříte ke spořádanému domu, a přece jste nehorázný násilník. Vy nevychovanče! Vy nemravo!
- Vypravěč: S těmi slovy ho odstrčí stranou.
 Bannai: Nebuď tak bezcitná! Ukryj se v šeru a buď ke mně milá, no tak!
- Vypravěč: Pokouší se ji uchopit za ruku, a jak spolu zápolí, ozve se volání.
 Hlas: Pane Bannaii, pane Bannaii, pan Moronao si vás urychleně žádá! Pane Bannaii, pane Bannaii!
- Vypravěč: Přicházejí dva sloužící a jen zírají, oči vypoulené.
 Sluhové: No tedy! Pane Bannaii! Před chvílí si vás žádal pan Moronao! Sloužíte v domě proslulém dodržováním etikety, a zatím se tu sápete po ženě! Taková nevychovanost! Taková nemravnost!
- Vypravěč: Tak mluví jako jedněmi ústy.
 Bannai: Omílají dokola to samé... Že si nedají pokoj...
 Vypravěč: S protáhlým obličejem jde spolu se sluhy pryč. A opět přichází Kanpei.

- Kanpei: Vidělas to? Přelstil jsem Bannaie, pěkně jsem se ho zbavil! Kdybych přišel, že ho volá pán, odbyl by mě, že je to starý trik. Tak jsem tedy zamezil nepříjemnostem v podobě odhalení tím, že jsem jeho sloužícím dopřál, aby si zavdali saké. O takovém triku se nedá říct, že je starý! Ha ha ha ha ha! Že se mi to ale skrzaskrz povedlo!
- Okaru: Že se ti to skrzaskrz povedlo?! Tedy u všech všudy... To přece...
- Vypravěč: A táhne ho za ruku pryč.
- Kanpei: Kam ten spěch?! Počkej přece...
- Okaru: Co to povídáš? Nač čekat? Za chvíli se rozední! No tak, no tak...
- Vypravěč: Co naplat, její protějšek je zběhlý milovník s pevnou vůlí... Na druhou stranu tudy ale procházejí lidé... Z povzdálí se zpěvně ozývá pasáž ze hry Takasago: *I usednou u paty borovice...*
- Kanpei: Ty verše mě přivedly na myšlenku... Pojdme se tu posadit...
- Vypravěč: Vezmou se tedy za ruce a společně odcházejí. Již končí vedlejší výstup uvádějící hlavní představení divadla nó a dvoranou se nese zvuk bubínku cuzumi a bubnu taiko coby oslava k uctění míru a rozkvětu v celém Podnebesí. Kníže Tadajoši je v neobyčejně povznesené náladě. Wakasanosuke čeká a čeká, Moronao má zpoždění, a tak zatím nahlíží dovnitř rezidence, kde je jeho pán, a utahuje si tkanice svých dlouhých nohavic. Vážně se soustředí na to, že právě on rozpoltí Moronaa vedví. Jílec jeho meče, jehož záštita se podobá ústům kapra, jakoby nasává hutný vzduch. Čekající čeká, aniž to očekávaný tuší. Pán Moronao se svým sloužícím Wakasanosukeho spatří již z dálky.
- Moronao: Hleďme, hleďme... Pan Wakasanosuke... Že jste se ale dostavil brzy... To je pro mě tedy hanba! Nu ale jsme tu, jsme tu! A když už jsme tu, chtěl bych se ospravedlnit a omluvit se vám.
- Vypravěč: Se zařinčením tasí a odloží oba své meče.
- Moronao: Pane Wakasanosuke, řeknu to rovnou, bez zbytečného otálení. To, jak jsem se onehdy v Curugaoce unáhlil

ve svých slovech, vás muselo notně popudit. Bylo to nehorázné, ale přece bych se chtěl ospravedlnit. Svá tehdejší neuvážená slova jsem vyřkl jen z chybného, náhlého popudu. Je to největší blamáž mého života. Jsem válečník, a takto se shýbám se sepjatýma rukama! Nikdy víc, nikdy víc! Kdyby se třeba do té věci vložil nějaký světoběžník nebo kdyby to viděl kdovíjaký prchlivý otrapa, udělal by ze mne dva kusy... Jaká hrůza! Hrůza! Onehdy jsem dokonce ve stínu vašich zad, když jste se otočil, spojil ruce na znamení vděčnosti. Á, ha ha ha! Ách. S přibývajícím věkem jsme pošetilejší a pošetilejší... Má léta mi zatemnila rozum, odpusťte mým šedinám, odpusťte! Tu, na tomto místě odkládá válečník svůj meč a spíná před vámi své ruce. Nejste snad přece z těch šlechticů, kteří nepopřejí sluchu tak úpěnlivému naléhání... S veškerou vážností se vám omlouvám... Bannaii, omluv se společně se mnou, no tak...

Vypravěč:

Wakasanosukeho by ani ve snu nenapadlo, že z jeho protivníka mluví darované peníze, když mu takto lichotí. Paže kypící silou mu mimoděk klesne. Nyní je již pozdě, nedokáže se přimět, aby tasil. Meč má na dosah ruky, ale jeho ostří je ztupené, a tak jen klopí zrak a tváří se zamyšleně. Ve stínu drobného křoví přihlíží celé scéně Honzó, aniž by jen mrknul okem.

Moronaou:

Poslyš, Bannaii, jak to, že má Enja zpoždění? To se s přesností pana Wakasanosukeho vůbec nedá srovnat... Že je to ale nezdrovák! Doposud se tu neukázal... Jaký je pán, takoví jsou i jeho zasloužilí vazalové. Však také mezi kapitánovými lidmi není jediný, který by se s náležitou odpovědností věnoval svým záležitostem... Nuže tedy, pane Wakasanosuke, pojďme společně předstoupit před pana knížete... Tak pojďte... No tak, no tak... Přijměte Moronaovu poníženou omluvu... Jste přece osoba rafinovaně vybraných způsobů, která se vyzná...

Wakasanosuke:

V pořádku... Já jen, že se právě necítím dobře... Jděte prosím napřed.

- Moronaο: Copak? Copak? Bolí vás snad žaludek? (*Obrátí se na Bannaie.*) Bannaii, vezmi pána na záda, no tak... (*Obrátí se zpět na Wakasanosukeho.*) Nechcete si vzít lék?
- Wakasanosuke: Ne, tak zlé to není...
- Moronaο: Je-li tomu tak, pak si jen račte chvíli odpočinout. Panu knížeti vše uspokojivě vysvětlím... Bannaii, doprovod pána do předsálí!
- Vypravěč: Tak ho pán i jeho vazal popostrkují, až si Wakasanosuke myslí cosi o obtěžování a říká si v duchu, co to má znamenat. Přeci jen ale své průvodce neochotně následuje do vnitřních prostor rezidence. Honzó si oddychne, že je tudíž vše v pořádku, pokloní se směrem k nebesům i k zemi a dál čeká v přilehlé místnosti. Netrvá to dlouho a přichází kapitán Enja, aby předstoupil před knížete. A jak se ubírá dlouhou chodbou, Moronaο na něj zakřičí.
- Moronaο: Máte zpoždění! Copak je to za způsoby?! Dnešní příchod byl stanoven na dobu sedmého úderu hodin! Nedostal jste snad můj vzkaz?!
- Enja: Vskutku, to, že jsem se opozdil, je ode mne lehkovážně. Nicméně do setkání s panem knížetem snad ještě zbývá něco času, či ne?
- Vypravěč: A s těmi slovy vyndá z rukávu pouzdro na dopisy.
- Enja: Před chvílí mne jeden pobočník požádal, abych zprostředkoval předání tohoto listu panu knížeti... Je to vlastně zpráva od mé ženy Kaojo.
- Vypravěč: Předá pouzdro, jeho protějšek jej převezme.
- Moronaο: Ach tak, ach tak... Vaše drahá choť je dáma se vzácně dobrou duší. Doslechla se, že se zabývám skládáním veršů v japonském stylu, a požádala mne o opravu svého textu. Jistě půjde právě o tohle...
- Vypravěč: Přitáhne si pouzdro a otevře ho.
- Moronaο: *I kdyby mi bylo těžké
roucho manželského břímě,
nemožu rukávy své ženské
zatížit v hříšné vině.*
To jsou přece verše z „Nové sbírky starých a současných

básní“...¹⁹ Chce snad, abych opravil klasickou báseň?
Chmm, chmm, chmm.

Vypravěč: Tak rozvažuje... Jde o znamení, že se jeho touha nenaplní?
Nebo snad dokonce vše odhalila manželovi? Ve tváři ovšem
nedá znát svůj hněv.

Moronao: Pane kapitáne, vy jste snad ráčil tu báseň číst?

Enja: Ne, spatřil jsem ji teprve teď.

Moronao: Nu, tak já si ji tedy ještě přečtu. Vaše vznešená choť je
ctnostná dáma. I báseň, kterou poslala, se tak dá vyložit. ...
Nemohu rukávy své ženské zatížit v hříšné vině... Jaká ctnost,
jaká ctnost! Jste šťastlivec. Není divu, že se do služby
v pevnosti dostavujete se zpožděním... Tíhnete jen a jen
ke své manželce, a na panu knížeti vám nesejde, což?

Vypravěč: Tak si svůj protějšek dobírá nactiutrhaním a přehnanými
slovy, jejichž důvodem je spor, který se na daném místě
nepatří řešit. Kapitán tu nevidí žádnou spojitost, je sice
podrážděn, ale ovládne se.

Enja: Ha ha ha! No tedy, tedy... Že vy jste si, pane Moronao,
pro lepší náladu zavdal kořalky? Že vás někdo pozval
na sklenku?

Moronao: Já že jsem si někdy zavdal?! Kdy bych asi tak měl čas
popíjet?! I kdyby mě někdo pozval na sklenku a napil
jsem se, pokud jsem ve službě, ze zásady řádně plním své
povinnosti. A proč jste se vlastně opozdil? Že jste to nakonec
vy, kdo si přihnul? Nebo jste se snad tulil doma k ženě?
Kdepak vy. To pan Wakasanosuke, ten plní své povinnosti
jaksepatří. Vaše žena je ovšem ctnostná dáma líbezného
zevnějšku a má nevídaně úhledný rukopis. Můžete na ni
být hrdý. Nebudte dotčený, přece vám nelžu! Dnes jsem
zanepřázdňen službou panu knížeti, a vy zrovna tak. Během
služby to zavání milostnou zaslepeností, když takhle přijdete
a ukazujete báseň své ženy, je to prostě nevhodné. Je-li
vám vaše rodina tak drahá, ani se sem nemusíte obtěžovat.
Takoví jako vy, co jsou pořád jen doma, jsou přirovnávání
ke kaprům ve studni. Jen si to poslechněte... Takový kapr
si žije ve studni, která má pouhé tři, čtyři stopy.²⁰ Nemá

ponětí o nebi ani zemi. Prostě nikdy nedohlédl do vnějšího světa. Jednou ho ale, dejme tomu při čištění studny, vyloví do džberu. A vypustí ho do řeky. Je to ovšem tvor, který byl celou dobu ve studni, a tak je celý bez sebe radostí, naráží tlamou do mostních podpěr a plácá se, plácá na místě, dokud nezemře. Vy jste zrovna stejný jako takový kapr. Ha ha ha!

Vypravěč:

Tak hovoří a je k nezastavení. V kapitánově nitru to vře.

Enja:

Zešilel jste snad?! Zbláznil jste se, Moronao?!

Moronao:

Ty hulváte! Jak si dovoluješ setkat se s válečníkem a tvrdit, že blázní?! A k tomu urážíš přední osobnost, prvního z vazalů, Kó no Moronaa!

Enja:

Ach tak. Takže ty zlé řeči vycházejí z vašeho skutečného přesvědčení?

Moronao:

Řeči, řeči! A kdyby to bylo mé skutečné přesvědčení, co chceš dělat?!

Enja:

Ó! Tohle!

Vypravěč:

Tasí a tne, sekne přímo před sebe a ušetří protivníkovi značnou ránu mezi obočí. Jeho protivník je zaskočen, ohne se a změní pozici. Jeho dvořanská čapka je rozpolcená vedví a útočník opět tne. Podniká výpady a ustupuje, napadený pobíhá ve snaze uniknout. Už už se ho útočník zmocňuje, když vtom přiběhne Honzó a zadrží svého pána.

Honzó:

Pane kapitáne, to by bylo přece prchlivé jednání...

Vypravěč:

Sevře pána svou paží a Moronao zatím zamíří k rezidenci, tu škobrtne, tu se svalí, jak prchá.

Enja:

Já ho, Moronaa, rozpolťím vedví! Pusť mě, Honzó! Pusť mě přece!

Vypravěč:

A jak se tak spolu potýkají, v celé rezidenci se náhle strhne povyk. Seběhnou se různí vojenští vazalové, velká i drobná lenní knížata, zmocní se kapitána a vezmou mu meč. A zatímco ošetřují Moronaa, vše je vzhůru nohama a rozléhá se hřmotný povyk. (*Změna scény.*) U hlavní i zadní brány rezidence je slyšet halas, mihotavé světlo luceren se mísí s hlasitým křikem. Hajano Kanpei přibíhá, oči navrch hlavy. S bušením se vrhá na zadní bránu, jako by ji chtěl rozrazit či rozbít.

- Kanpei: Jsem vazal kapitána Enji, Hajano Kanpei! Obávám se o bezpečnost svého pána! Otevřete mi prosím! Honem, honem!
- Vypravěč: Na jeho volání se zpoza brány ozve mohutný hlas.
- Hlas: Jestli něco chcete, jděte k přednímu vchodu! Tady je zadní brána!
- Kanpei: Já vím, že jsem u zadní brány! Jenže u hlavní brány je tolik vazalů a spěchajících jezdců, že se k ní nedostanu! Jak se vyvíjí potyčka?! Jak?!
- Hlas: Je po všem. Kapitán Enja hrubě urazil předního dvořana Moronaa a za tento přečin byl internován do domácího vězení. Právě ho odvázejí ve vězeňském voze...
- Kanpei: (Pro sebe.) U všech svatých! Musím zpátky do rezidence!
- Vypravěč: A už už se rozbíhá.
- Kanpei: Ale ne! Ne, ne! Když je pán internován, tak už mě do rezidence nepustí.
- Vypravěč: Pobíhá a zase se vrací, a jak promýšlí svůj plán, zrovna v nejlepším mu cestu zastoupí komorná Okaru, kterou mezitím ztratil z dohledu.
- Okaru: Kanpeii! Slyšela jsem vše! Co budeme dělat?! Co si počneme?!
- Vypravěč: Přimkne se k němu a pláče. Oslovený se vymaní z jejího sevření.
- Kanpei: Přestaň vzlykat a kvílet! To moje, Kanpeiiova válečnická čest utrpěla újmu! Zbývá jen jediné!
- Vypravěč: A položí ruku na rukojeť svého meče.
- Okaru: Zadrž! Co tě tak vyvedlo z míry, Kanpeii?
- Kanpei: Ó! Mě že něco vyvedlo z míry?! Copak se to dá, nechat to být jen tak, aniž by mě to vyvedlo z míry?! Nebyl jsem u toho, když se můj pán dostal do ohrožení života! Ještě k tomu byl pán zatčen jako nějaký lotr, odvezen ve vězeňském voze a zavřen ve vlastní rezidenci! Já, jeho vazal, jsem se zatím miliskoval! Zpronevěřil jsem se úloze pobočnicka! Copak mohu dál nosit dlouhý a krátký meč a jít mezi lidí?! Pusť mě!
- Okaru: No no no no no! Počkej přece! Je to na pováženou, máš

pravdu. Ale kdo způsobil, že je z tebe válečník, který se nechá vyvést z míry? Všichni z toho v hloubi duše budou vinit mě. Jestli tedy nastoupíš cestu smrti, pak tě musím předejít. Kdybys zemřel právě v této chvíli, kdo by tě pak uctil jako samuraje? Vše dobře rozvaž a prozatím odjeď k mým rodičům. Ačkoli otec i matka pocházejí z venkova, jsou spolehliví lidé. Když už nás postihl takový osud, vyslyš slova své ženy, Kanpeii!

Vypravěč:

A se vzlykáním se utápí v slzách.

Kanpei:

Ach tak... Je to věru na pováženou... Dostal jsem se sem až jako nově příchozí a neznám poměry. A představený vazalů, Óboši Juranošuke, se ještě nevrátil z rodné provincie.²¹ Vyčkám jeho návratu a omluvím se. Tak tedy neváhejme a pospěšme si!

Vypravěč:

Právě když se hotoví k odchodu, vrazí sem hřmotně Sagisaka Bannai v doprovodu vazalů.

Bannai:

Takže, Kanpeii, ten tvůj pán, kapitán, se hrubě obořil na pana Moronaa, uštedřil mu šrám a za tento přečin byl internován ve své rezidenci! A vešlo ve známost, že se mu hlavička pokutálí z krčku dolů. Tak dej pěkně ruce za záda, půjdeš s námi. Zlomíme tě mučením. Připrav se na smrt.

Vypravěč:

Tak bez přestání drmolí.

Kanpei:

Á, zrovna vhod! Sagisaka Bannai! Sám o sobě jsi chabě sousto, ale já, Kanpei, vládnou zručnou paží a smlsnu si i na řádně kořeněné krmi jakoby nic! Však uvidíš!

Bannai:

Přece ho nenecháte takhle se holedbat! Vazalové!

Vypravěč:

Vazalové přitakají a z obou stran obklopí kapitánova pobočníka. Ten je vyzve, ať si jen troufnou, zkroutí jim obě paže a s heknutím je odkopne zpět. Když jsou útočníci vystřídáni a další na napadeného zaútočí špicemi mečů, napadený údery přesně odrazí ostřím meče, až to zvoní. Když se útočníci obratem vrátí, napadený je srazí rukojetí či záštitou meče. Udeří čtyři útočníci najednou, zároveň zprava i zleva. Tak se potýkají jako na venkovské tancovačce, potácejí se tam, sem, sem, tam, až napadený útočníky popadne a udeří... A již prchají jako o život.

Bannai horlivě tne, napadený se ale uhne, popadne útočníka pevně za krk, tupě ho udeří a ztěžka ho přitlačí k zemi.

Kanpei: Tak, a teď si promyslím, co s tebou udělám. Mám tě probodnout? Setnout? Nebo umučit k smrti?

Vypravěč: A již se rozmachuje mečem, jeho žena se na něj ale pověsí.

Okaru: No tak! No tak! Když ho zabiješ, bude ti to ke škodě, až se budeš ospravedlňovat... Nech ho být...

Vypravěč: A jak žena Kanpeie zadrží, Sagisaka se zatím proplíží svému přemožiteli pod nohama a nohy se mu pletou, jak prchá jako o život.

Kanpei: Ach, škoda, škoda... I když... Pokud bych toho otrapu skolil, jeden prohřešek proti vazalské loajalitě by stíhal druhý. Zatím se s ženou uchýlím do úkrytu a vyčkám času – pak se zkusím ospravedlnit.

Vypravěč: Co chvíli šestá ohlásí svítání, na východě se již běhají uplývající oblaka, vrány vylétají z hnízdišť a provázejí uprchlíky žalostným krákáním. Uprchlíci spěchají dál svou cestou, ale táhne je to zpět za jejich pány, o jehož život se obávají. Tak už to na světě chodí.

Osoby:

Bannai	Sagisaka Bannai, sloužící kamakurského správce Moronaa
Bekusuke	sloužící v rezidenci Wakasanosukeho, pána z Momonoi
Džútaró	Jazama Džútaró Šigejuki, vazal kapitána Enji
Enja	Enja, kapitán Takasada a pán z Hakušú, kamakurský šlechtic a lenní pán spravující kraj Hakušú (Hóki), který geograficky zhruba odpovídá západní části dnešní prefektury Tottori na jihozápadě ostrova Honšú
Gihei	majitel přístavní krčmy Amakawaja, Osonin muž a Jošimacuův otec
Góemon	Hara Góemon, velitel kamakurských ozbrojených sil a Enjův vazal
Heiemon	Teraoka Heiemon, nižší vazal kapitána Enji a Okařin starší bratr, Kanpeiův švagr
Honzó	Kakogawa Honzó Jukikuni, padesátiletý správce rezidence Momonoiho Wakasanosukeho, Tonasin manžel a Konamin otec
Ičimondžija	provozovatel nevěstince ve čtvrti Gion
Igo	Jošimacuův prostoduchý mladý opatrovník
Išidó	Išidó Umanodžó, kamakurský úředník a posel správce Moronaa
Jahači	Meppó Jahači, lovec z hor v okolí vsi Jamazaki
Jakušidži	Jakušidži Džirózaemon, vazal a blízký pobočník správce Moronaa
Joičibe	rolník z Jamazaki, Kanpeiův tchán a otec Kanpeiovy ženy Okaru
Jošimacu	Giheiův a Osonin čtyřletý synek
Juranosuke	Óboši Juranosuke, ministr a přední vazal kapitána Enji, Rikijův otec
Kakubei	Tanuki no Kakubei, lovec z hor v okolí vsi Jamazaki
Kanpei	Hajano Kanpei Šigeučí, Enjův vazal a osobní sluha
Kaojo	pohledná manželka kapitána Enji a dvorní dáma
Kitahači	Takemori Kitahači, vazal kapitána Enji
Konami	dcera Kakogawy Honzóa a jeho ženy Tonase, Rikijova snoubenka

Kudajú	Ono Kudajú, starší kamakurský samuraj, odpadlý vazal kapitána Enji
Matka	Joičibeiova žena, Kanpeiova tchyně a matka Kanpeiovy ženy Okaru
Moronao	Kó no Musaši no Kami Moronao (Moronao, pán z Kó a Musaši), kamakurský správce a šógunův ceremoniář pochybného charakteru
Oiši	manželka Óboši Juranosukeho a Rikijova matka
Okaru	mladá služebná pracující v rezidenci kapitána Enji a poté v nevěstinci ve čtvrti Gion, Kanpeiova žena a Heiemonova mladší sestra
Osono	Giheiova manželka, Rjóčikuova dcera a Jošimacuova matka
Ošina	dívka z kjótské čajovny Ičiriki
Rikija	Óboši Rikija, Juranosukeho syn, Enjův vazal a snoubenec Konami (budoucí Honzův zeť)
Rin	služebná ve venkovské domácnosti Óbošiho Juranosukeho
Rjóčiku	Óta Rjóčiku, Giheiův tchán, Osonin otec a Jošimacuův dědeček
Sadakuró	Ono Sadakuró, vazal kapitána Enji a Kudajův syn, který se později jako rónin začne živit okrádáním pocestných na cestě do Jamazaki
Sakae	dívka z kjótské čajovny Ičiriki
Sekinai	služící v rezidenci Wakasanosukeho, pána z Momonoi
Senzaki	Senzaki Jagoró, vazal kapitána Enji
Tadajoši	Sahjóe no Kami Tadajoši z rodu Ašikaga, mladší bratr šóguna Ašikagy Takaudžiho
Tanegašima	Tanegašima no Roku, lovec z hor v okolí vsi Jamazaki
Tonase	manželka Kakogawy Honzóa
Wakasanosuke	Momonoi Wakasanosuke Jasučika, kamakurský úředník